

Reino Katajanoksa:

RAPATESSA ROISKUU

Äiti kehui puhetta vieläkin. – Nyt koko Soini tietää, miksi se on semmoinen kuin on.

Hän oli aiemmin kertonut keskustelleensa muiden lasten kanssa isän syntymäpäiväjuhlan ohjelmasta. Kronikka täytyy tehdä ja esittää. Kuka sen tekee? – Petteri, olivat sisarukset sanoneet kuin yhdestä suusta. Puhelun alussa äiti sanoi, että hänellä on tärkeää asiaa ja ymmärsi Petteri muutenkin, että tämä oli hänelle iso asia. Siksi hän myöntyi heti.

Seuraavana viikonloppuna Petteri istui koneen ääreen ja selasi netistä isän syntymävuoden tapahtumia. Olihan niitä. Hän kirjasi muutaman uutisen paperille ja alkoi kirjoittaa. Tapahtumien jälkeen hän kirjoitti mieleen muistuvia isään liittyviä asioita. Hän kaivoi esille kasettinauhat, jotka oli vuotta aiemmin vanhempien kanssa nauhoittanut, kuunteli niistä ensimmäisen ja teki muistiinpanoja muutamasta isän lapsuuden muistosta. Niillä hän täydensi puhetta. Viikon aikana hänelle tuli mieleen lisää asioita, joita voisi puheeseen laittaa. Hän kirjoitti ne muistiin tuoreeltaan ja täydensi puheeseen viikonloppuna. Hän viimeisteli sanamuotoja ja poisti kaikki turhat sanat tiiviiksi tekstiksi ja tulosti paperille. Seitsemän sivua. Hän luki puheen ääneen. Alussa häntä itketti, puolivälissä nauratti ja lopussa hän kuunteli ääntään vakavana ja mietteissään. Se tuntui hyvältä puheelta.

Petteri luki puheen Kirsille. – Hyvä puhe, tämä sanoi ja jatkoi: – Isäsi suuttuu, kun puhut sen riidoista. – Se riski siinä on, mutta täytyyhän päähenkilö puheesta tunnistaa, järkeili Petteri.

Keskiviikkona hän vei puheen monistamoon ja pyysi ottamaan siitä neljäkymmentä kopiota ja puristamaan muovikansioihin. Takakansi oli valkoinen, etukansi läpinäkyvä. Otsikkosivu näkyi sen läpi: Puhe, kenelle, miksi, missä ja milloin.

Autossa syntymäpäiville mennessä Petteri pyysi Paavoja lukemaan puheen ääneen. Hän halusi kuulla, miltä se kuulostaa toisen puhumana. – Kiitos. Minä esitän sen hieman hitaammin, hän sanoi Paavon lopetettua. Kirsi ja Maiju olivat kuunnelleet vakavina. Eivät he siitä mitään sanoneet. Ei Paavokaan.

Perillä oli jo täysi meno päällä, vaikka he saapuivat varttia ennen tilaisuuden alkamista. He tervehtivät tuttuja ja muitakin vieraita. Kirsi ja Petteri oli määrätty Marjan ja Eeron kanssa ottamaan vieraita ja heidän ulkovaatteitaan vastaan. Juhlakalu vaimoineen seisoi salissa onniteltavana ja ottamassa kukkia ja lahjoja vastaan.

Ruoan jälkeen puhui pappi. Äiti oli juuri pyytännyt Petteriä kuuluttamaan ohjelman. – Seuraa puheita. Ensin pappi, sitten lauletaan, toinen puhe ja taas lauletaan, hän oli kuuluttanut. Hän ei tiennyt papin nimeä, eikä pyytännyt sitä itseään esittelemään. Vieraista suurin osa tunsu seurakuntansa paimenen. Pappi piti kauniin puheen, mutta ei tiennyt paljonkaan Petterin isästä ja sanoikin sen pari kertaa. – Useasti häntä kirkossa näkee, sen hän tiesi. – Sinun esityksesi olisi pitänyt olla ensin, kuiskasi Kirsi Petterille. – Kerkeäähän sen. – Kiitos näistä kauniista sanoista rovasti Pekka Vihiselle. Esa Rinne laulaa. Petteri oli käynyt kysymässä nimet keittiöstä puheen aikana. – Kiitos kauniista laulusta. Seuraa puhe.

Petteri seisoi puhujapöntössä, otti alatasolta puheen irtopainoksen, kumartui lähelle mikrofoniam ja aloitti. – Hyvä syntymäpäiväsankari, arvoisat juhlavieraat. Hän katsoi yleisöön ja piti tauon. – Vuonna 1926 Suomessa on kova pakkastalvi, lämmin ja kuiva

kesä. Amerikan Miami riepottelee raju hurrikaani tappaen 240 ihmistä ja tehden tuhoja sadan miljardin dollarin arvosta. Englannissa syntyy kuningatar Elisabeth, Kuubassa presidentti Fidel Castro. Soinin Metsärannan kylässä syntyy Kalle Elias viidentenä lapsena kirvesmies Kauko Vihtori Peltolan ja vaimonsa Maijan kahden huoneen mökkiin kauniin järven rantamaisemiin.

Iso sali hiljenti. Lapsetkin. – Nukahtivatko ne?, kerkesi Petteri ajatella. Vaikka hän puhui kuuluvalla selkeällä äänellä, joskin hitaasti. Kaiuttimet toistivat puheen keittiötä myöten. Hän jatkoi puhetta ja huomasi kyyneleitä lähipöydän kuulijoiden silmissä ja valumassa poskille. Pitkään hän ei uskaltanut katsoa. Kyyneleet olivat tulollaan hänellekin. Petteri pakotti äänensä normaaliksi. Merkittävän tapahtuman jälkeen hän piti pitkän tauon ja jatkoi voimakkaammalla äänellä seuraavaa aihetta. Hän keskittyi puheen pitoon ja äänensä hallitsemiseen. Kuitenkin hän vaistosi lievän naurahduksen. Se kuului oikeassa kohdassa. Seuraavassa hauskassa kohdassa kuului naurun remahdus. Yleisö eli esityksen mukana. Se reagoi siihen niin kuin hän oli toivonut. Petteri vapautui ja sai puheeseen lisää ilmettä. Hän riisui pikkutakin pois. Kun hän kertoi Tapion aloittaneen leikit pikkuveljen kanssa heittämällä puuautolla päähän heti Petterin nähtyään, Tapio nousee ylös ja kumartaa. Riitakappaletta seuraa nopeasti isän ylpeyden aiheet. Ei hän pomppaakaan ylös ja tule keskeyttämään puhetta. Sen verran hitaasti Petteri puhetta lukee, että kerkeää sanojen välillä ajatella panneensa paperille jotain merkittävää. Isä oli kiivas luonne ja harjoittanut riitelyn taitoa niin ahkerasti, että kyllä hänen jo nyt olisi pitänyt olla Petterille huutamassa. Ei kuitenkaan ollut. Lopuksi Petteri toivottaa onnea heidän kaikkien puolesta. Puhe on ohi.

Taputukset alkoivat ja jatkuivat pitkään. – Hyvä puhe, kuului yleisön joukosta. Kaikki hymyilivät. – Seuraavaksi laulua. Jussi nousi ja kertoi kanttorille laulun nimen. Hän lauloi kauniin virren. – Kiitos Jussi Maanmäki kauniista laulusta, kiitos kanttori Sirpa Koskela. Kahvia, olkaa hyvä.

Petteri keräili papereita puhujapöytästä, kun hänen luokseen tuli juhlavieraita jonoon asti. He kättelivät, esittelivät itsensä, kysyivät muistaako Petteri, useimpia hän ei muistanut ja kiittivät hyvästä puheesta. He mainitsivat siitä jonkun asian ja sanoivat, että noinhan se oli. – Tuli aivan lapsuus mieleen, joku sanoi. – Vertasit hyvin suurmiehiin ja naisiin. – Kyyneleet tulivat silmiin ja enosi, raavas mies itki. – Olipa hyvä puhe. Olin päässyt mukaan sinne, sanoi serkkurouva. – Tuommoisia töitä niitä tehtiin ennen. Lisäksi oltiin uitossa. Olin isäsi kanssa rippikoulussa samaan aikaan ja koulussa samalla luokalla. Mentiin puiden uittoon. – Jaa, oliko hän sielläkin? Sitä en tiennytkään. – Minä täytän kahdeksankymmentä vuotta kolmen viikon kuluttua, mutta me emme järjestä juhlia. Lähdemme etelään. Vaimonsakin kätteli ja kiitti hyvästä puheesta. Kahvijonossa palaute jatkui. Petteri aisti erimielisyyslauseiden koskettaneen, vaikka sitä ei ääneen sanottukaan. Senkin hän ymmärsi, että ei kaikkia. Kahdeksaankymmeneen vieraaseen mahtui semmoisiakin, joiden kanssa riitaa ei ollut haastettu.

Marja kehui puhetta ja sanoi, että Petterin pitää alkaa kirjailijaksi. Petteri kiitti vihjeestä. – Etkös sinä jo jonkin lajin kirjoituksia teekin?, kommentoi Armas. – Jonkin lajin, vastasi Petteri. Saija oli nauranut ääneen puheen siinä vaiheessa, jossa Petteri kertoi heidän uineen perunapellossa, kun eivät olleet enää järveen päässeet äidin pelastettua Eeron ja Petterin lautantekeleeltä järvenselältä. Tuntui hyvältä tuoda iloa Saijan yllättäen vaikeaksi muuttuneeseen elämään. – Kuka puheen oli kirjoittanut, kysyi Miika. – Minä, vastasi Petteri. – Hyvä puhe. Voitko lähettää minulle kopion siitä? – Voin antaa sen saman tien. Petteri meni seurakuntatalon arkistointihuoneeseen ja otti hyllyltä yhdeksän kappaletta muovikansioita. Hän oli aiemmin hakenut kansionipun autosta. – Ole hyvä. Tässä on toinenkin kappale. Anna se isällesi ja sano lämpimät terveiset, hän sanoi Miikalle. Hän toivoi, että puhe saisi veljekset unohtamaan riitansa. Samalla hän jakoi kopiot sisaruksilleen ja kaksi kappaletta vanhemmilleen.

Päivänsankari kerkesi hetkeksi vieraiden käsittelystä Petterin luo. – Kiitos hyvästä puheesta. Tiesin minä, että jotain aioit sanoa, kun niitä syntymäaikoja kyselit, mutta että tämmöinen puhe. En osannut kuvitellakaan. Nyt rovastikin tietää, mikä mies minä olen.

Kiitos vielä oikein paljon, lopetti hän. He halasivat. – Ole hyvä. Toivottavasti siinä ei ollut virheitä. – Ei ollut. Ihan oli oikein kaikki esitetty. – Erkki kertoi, että olitte puiden uitossa rippivuonna. Se jäi luettelosta pois. – En minä ollut. Leila ei päästänyt, vaikka olisin kovasti halunnut. Ehkä se oli Veikko, jonka Erkki muistaa. – Riskin otto oli kannattanut, ajatteli Petteri. Äitikin kiitti ja halasi.

– Osaat sinä puheen tehdä ja pitää. Hyvä puhe. Se oli Tapiolta paljon sanottu. Yleensä hän vitsaili Petterin kustannuksella. – Kiitos hyvästä puheesta, sanoi Orvokki, Tapion vaimo. Hänelle se oli merkityksellinen puhe. Hän oli ollut riidoissa appensa kanssa viisitoista vuotta.

Vanhemmat kutsuivat vielä kaikki lapsensa perheineen kotiinsa. Siellä he muistivat unohtaneensa esittää oman loppunumeronsa. Puhe oli saanut heidät sekaisin. Lapset pyysivät heitä esittämään sen nyt. He menivät seisomaan ikkunan eteen, ottivat toisiaan kädestä. – Kiitos sinulle, kun olet jaksanut vierelläni nämä monet vuodet, sanoi isä äitiä silmiin katsoen. He suutelivat ja kääntyivät yleisöön päin ja kumarsivat syvään. Taputuksia.

Kotiin ajaessa Kirsi kertoi, että hän oli seurannut Petterin isää puheen aikana. Tälle oli tullut kyyneleet silmiin koivunlehtien tuoksuessa hevostäryihin päästessään ensi kertaa Soinin kirkolle isänsä arkun perässä ja oikein itkenyt siinä kohdassa, missä Petteri puhui ikävästä äitiin ja sisaruksiin asuessaan koulupoikana Leila-siskon luona nälkää paossa. Ilme oli kirkastunut ja muuttunut hymyyn ja nauruun myöhemmissä vaiheissa. Vakavoitunut se oli riitakohdassa mutta taas kirkastunut loppukehuissa. Paavo oli aistintuon odottavan tunnelman. Jossain kohtaa Petteri oli pitänyt kaksi sekuntia liian pitkän tauon. Yleisö oli odottanut jatkoa hiirenhiljaa.

Kotona Petteri lähetti puheen sähköpostilla Armakselle ja pyysi toimittamaan Kanadaan isänsä veljelle ja muille sukulaisille.

Viikolla äiti soitti ja kertoi, että heillä oli käynyt paljon vieraita. Hän oli esittänyt puheen ja yrittänyt tehdä sen samalla tavoin painottaen kuin Petteri. Vieraat olivat siitä pitäneet ja keskustelleet paljon. Hän pyysi lähettämään puheita lisää. Petteri lupasi lähettää kymmenen kappaletta.

Isä soitti seuraavana päivänä. Kiitti kopioista. Hän luki Ilkassa olleen syntymäpäiväjutun. Hän oli antanut puheen toisen kopion naapurin Kaisalle, joka oli antanut sen toimittajapojalleen. Tämä oli muovannut siitä lehteen sopivan artikkelin. Isä luki sen kokonaan puhelimesta. Petteri kehui hyväksi jutuksi ja pyysi ottamaan talteen. Se oli jo muiden aarteiden joukossa.

Seuraavalla viikolla isä soitti ja pyysi lisää kopioita. Niillä oli kova kysyntä. Petteri lupasi lähettää viisitoista. Isä sanoi, että vieraita on käynyt vieläkin ja kirkonkylällä kävellessä ihmiset alkavat jutella. Tunnistavat Soinin sankarin lehtijutusta.

Viikon kuluttua Petteri soittaa. Äiti on puhelimesta. Hän kertoo sen, että koko Soini tietää nyt miksi isä on semmoinen kuin on. Väinö oli onnitellut puhelimesta ja kutsunut kylään. Petterin vanhemmat olivat käyneet Jyväskylässä ja veljekset olivat sopineet riitansa. Heillä oli ollut mukava iltapäivä lapsuuden ja nuoruuden aikoja muistellessa. Kanadan Pekan, Petterin serkun, kanssa olivat myös mukavia jutelleet. Pekka oli perheineen tulossa Suomessa käymään ja isä pyysi unohtamaan menneet ja toivotti tervetulleeksi Soiniin.

Sunnuntain saarnassa rovasti siteerasi puheen sovinnontekolauseita ja kertoi niiden merkityksestä seurakuntalaisille. Kirkkoväki kuunteli hartaana ja saarna julkaistiin seurakunnan lehdessä. Siitä keskusteltiin paljon Soinin tapaamisissa ja seuraavana pyhänä kirkko oli ääriään myöten täynnä. Rovasti siteerasi lauseita uudelleen ja tulkitsi niitä toiselta kantilta. Kirkkoväki ymmärsi tulkinnat ja alkoi miettiä niiden soveltamista omaan elämäänsä. Soinin tuvissa isännät ja emännät sopivat riitansa. Neuvolan ovi alkoi käydä tiuhaan. Naapurit sopivat riitansa, tehostivat yhteistyötä ja maatalouskoneiden vuorokäyttöä ja korjasivat aiempaa suurempia satoja. Neljällä isännällä oli ollut idea

uuden liiketoiminnan käynnistämiseksi, mutta pelko naapureiden kateudesta oli estänyt niiden toimeenpanon. Sopuisan ilmapiirin vallitessa isännät kertoivat ideoistaan naapureilleen, jotka innostuivat järkevästä ajatuksista. Tuota pikaa Soiniin nousi kolme uutta liikeyritystä ja seuraavana vuonna niissä oli jo lähes sata uutta työpaikkaa. Esimerkkien rohkaisemana syntyi lisää yrityksiä ja työpaikkoja.

Sovinnontekolauseista tuli Soinin tunnuslauseet. Puolen vuoden päästä niiden julkitulosta ne kaiverrettiin pronssiseen laattaan ja kiinnitettiin liikenneympyrän ison karhun rintaan. Tämä tapahtui paikallisen kultasepän aloitteesta ja toimesta. Lupa kiinnitykseen saatiin kunnanhallitukselta viikossa. Ainut ehto oli, että laatta täytyi kiinnittää messinkiruuveilla ja karhuun täytyi ensin porata ruuvin reiät akkuporakoneella. Karhun puu oli tiukkasyistä mäntyä ja sen kaikkinaista rakoilua vältettiin.

Kirsi soitti sisarelleen Virpille Ruotsiin. He alkoivat taas puhua mukavia ja nauraa puhelimessa niin kuin ennen perinnönjakoa. Hän soitti myös Pirkolle ja hekin sopivat erimielisyytensä. Se oli alkanut kesällä aiheesta, jota ulkopuolinen ei ymmärtänyt riidan aiheeksi. Periaateihmisille pienilläkin asioilla voi olla suuri merkitys.

Poikakarhun päähän ilmestyi kultakypärä. Asia oli niin, että Soiniin kaavailtiin omaa jääkiekkjoukkuetta ja sille jo haalittiin sponsoreitakin. Kypäränvalmistajayritys lupautui heti ensi puhelulla ja lähetti kultakypärän paluupostissa. Jääkiekkjoukkueen perustaminen ja sen pyörittäminen osoittautui kuitenkin niin työlääksi ja kalliiksi toimeksi, että siitä luovuttiin. Tarkemmin sanottuna ei siitä luovuttu, sen toteuttamista siirrettiin. Toteutus tulisi myöhemmin edullisemmaksi, kun pelaajat saataisiin omasta kunnasta. Nyt ne pitäisi hankkia Turusta ja Kanadasta. – Palataan asiaan kahdeksantoista vuoden kuluttua, napautti kunnan valtuuston puheenjohtaja keskustelun päättyneeksi ja jatkoi: – Kultakypärä laitetaan poikakarhun päähän innostamaan Soinin perheitä valmistelemaan jääkiekkjoukkueen perustamista.

Turistit kävivät lukemassa lauseita ja ottivat digitaalikameroilla kuvia matkamuistoksi. Turismi laajeni ja kesällä leirintäalue oli jatkuvasti täynnä. Sateisilla keleillä siellä oli paljon asuntovaunuja ja autoja, kauniilla kelillä pääasiassa teltoja. Entinen Spar-kauppa muutettiin hotelliksi ja se oli jatkuvasti täynnä vieraita. Soinin väkiluku lisääntyi ja työpaikkoja oli niin paljon, että työssä käytiin naapurikunnista asti. Seuraavana vuonna Soini valittiin Suomen eniten yhdessä vuodessa kehittyneeksi kunnaksi.

Hämeenkyrössä asti kuultiin keskustelu: – Eikö Topi Sorsakoski asu Ähtärissä? – Ähtärissä? Missä se semmoinen Ähtäri on? – Se on Soinin vieressä. – Jaa siinä. Onhan me siitä läpi ajettu. Eikös siellä ole se eläinpuistokin? – On, on.

Toinenkin yhtymäkohta tapahtuneella oli Ähtäriin. Erään puolueen edustajaa oli kaavailtu ehdolle seuraaviin presidentinvaaleihin. Hänen imagoaan haluttiin muuttaa piirun verran hyvissä ajoin. Viikonloppuna kaavailtu ehdokas kyydittiin Ähtäriin ja vietiin karhuhäkin viereen. Tarkoituksena oli ottaa valokuva ehdokkaasta karhun kanssa rohkeutta osoittamaan. Kuviin tuli mukaan karhuhäkin kalterit, eivätkä ne näyttäneet hyvältä. Siitä aisti, että karhu oli häkissä tai päinvastoin eikä kaavailulla ehdokkaalla ollut todellista vaaraa. Kuva ei osoittanut rohkeutta. Karhuhäkkiin ehdokas ei suostunut menemään, mikä tietenkin oli viisas päätös. Päätä lyhempänä mahdollisuudet valituksi tulemiseen olisivat heikentyneet. Hän muisti lehtikuvista nähneensä sovinnontekokarhut ja käski seurueen ajamaan Soinin liikenneympyrään. Sovinnontekopuukarhut sopivat muutenkin hänen imagoonsa paremmin kuin Ähtäriin villikarhut.

Kaavailtu ehdokas kuvattiin seisomassa vieretysten sovinnontekolausekylttisen kultakypäräpuukarhupesueen kanssa. Kuva julkaistiin tekstillä Matti Mesikämmen ja se sai osakseen myönteistä huomiota. Kilpailijat panivat julisteen merkille ja julkaisivat saman kuvan tekstillä Veikko Verokarhu. Kaavaillun ehdokkaan toinen nimi kun oli Veikko. Hän oli maininnut kannattavansa tuloverojen nostoa yhdellä prosentilla suuremmissa tuloluokissa. Loanheitto presidentinvaaleissa oli aivan eri tasolla aiempiin vaaleihin nähden. Karhun kanssa marjaan menossa on aina riskinsä. Kyllä sen tiesi Matti Mesikämmentkin, mutta halusi nyt tällaisen riskin ottaa. Se ei pelaa, joka pelkää, hän ajatteli. Lehdistön kirjoittelun mukaan kuvalla oli vaikutusta ehdokkaan suosioon, mutta

siitä esitettiin niin monta arviota, että maallikko ei ymmärtänyt, oliko kokonaisvaikutus myönteinen vai kielteinen. Sikäli kun Petteri ymmärsi koukeroisia esityksiä asiasta, niin vaikutusta sillä oli.

Ähtärillä on Soinin kehityksessä suuri merkitys, koska vielä kolmaskin asia nivoutuu Ähtäriin, joidenkin arvioiden mukaan kaikkein merkittävin asia. Soinin kunnanhallituksessa pohdittiin sovinnontekokarhupesueen laajempaa hyödyntämistä, kun puheenjohtaja Antero Komulainen keksi, että Ähtärissä on villikarhuja ja Soinissa puukarhuja. Nehän voisivat olla sukulaisia, vaikka serkkuja. Ideointi alkoi siitä ja seuraavalle viikolle kutsuttiin Ähtäriin kaupunginjohtaja ja kaupunginhallituksen sihteeri vierailulle. Keskusteluissa päädyttiin syvälliseen yhteistyöhön. Tulos ei jäänyt komiteatasolle, vaan puhuttiin konkreettisista toimenpiteistä. Soinin sovinnontekokarhupesueen liikenneympyrän lähelle asennetaan osoiteviitta tekstillä ”Ähtäri, villikarhuja”. Se laitetaan osoittamaan Seinäjoen tien suuntaan. Siitä on lyhin matka Ähtäriin. Vastavuoroisesti Ähtäriin eläinpuiston ulostuloportin läheisyyteen pystytetään kyltti ”Soini, sovinnontekopuukarhupesue”.

Tähän saakka neuvottelu kulki rattoisasti. Pidettiin pieni tauko ja juotiin munkkikahvit. Isännät tarjosivat. Tauon jälkeen puhuttiin kustannuksista. – Ähtärillä on turistimaine jo valmiina. Soini hyötyy yhteistyöstä enemmän. Ehdotan, että Soini maksaa kummankin viitan valmistuksen ja pystytyskulut. Ähtäri ottaa hoitaakseen oman kylttinsä ylläpitokulut, aloitti kunnanhallituksen sihteeri Otto Keiman. Hän oli teknisessä lautakunnassa ja tiesi, että tienviittojen ylläpitomomentilla on ylijäämää. – Toisaalta Soini on tulevaisuuden asialla. Yhteistyön hyödyt näkyvät vasta tulevina vuosina ja voi olla, että Ähtäri saa tästä suuremmankin hyödyn kuin Soini, vastasi Antero Komulainen ja jatkoi: – Ehdotan, että kumpikin kustantaa oman kylttinsä. Syntyi pitkä hiljaisuus. Sen rikkoi Ähtäriin edustajien vetäytyminen sivuhuoneeseen ja pitkä äänekäs keskustelu. Ovi oli kiinni, mutta sanat ”meidän kyltissä on enemmän kirjaimiakin”, kuului neuvottelupöytään asti. Edustajat palasivat punaposkisina ja kaupunginjohtaja julisti: – Sovitaan sitten niin. Sovinnontekoasiallahan tässä ollaan. Otto Keimanin ilmeessä vilahti julistuksen aikana murjotuksen perussävy. Se jäi kuitenkin muilta huomaamatta.

Yhteistyön alkukokousta haluttiin vielä juhlistaa ja koko neuvottelukunta siirtyi sovinnontekokarhupesueen luo ja asettautui valokuvaan. Molempien paikkakuntien paikallislehtien edustajat oli kutsuttu paikalle. Sekin todistaa molempien valtuuskuntien tahtotilaa sovun löytymiseen, vaikka kysymys oli itse rahasta.

Antero Komulainen oli leikkisällä tuulella. Hän otti kultakypärän poikakarhun päästä ja asetti sen Ähtäriin kaupunginjohtajan päähän. Siitäkin otettiin valokuva. Hän sai sen itsekkin päähänsä ja taas otettiin valokuva. Kuvat koristivat seuraavan päivän paikallislehtien etusivuja.

Kun Ähtäriin tietokone-liike Vatrohartin omistaja näki lehden valokuvat ja luki artikkelin, hänellä sytty lamppu heti. Idea tuli kuin salama kirkkaalta taivaalta. Siinähan on sovinnontekopatsas. Liikenneympyrään asennetaan jatkuvatoiminen nettikamera ja patsasta aletaan markkinoida riitojen sovittelupaikkana.

Tapahtumat lähtivät vyörymään isolla pyörällä. Sovinnontekopuukarhupesuepatsaalle alkoi virrata entisiä riitapukareita sovintoja tekemään. Kultakypärä asetettiin ensin sen riitapukarin päähän, joka oli tehnyt aloitteen sovusta. Kun pari kertaa tuli riitaa siitä, kuka aloitteen sovun tekemisestä oli tehnyt, päätettiin hankkia toinen kultakypärä. Näin molemmat riitapukarit saivat kultakypärän yhtä aikaa. Vastapuoli sen asetti varovasti toisen päähän. Siitä tuli sovinnonteon symboli koko Suomeen. Kaksi kultakypärää halasi toisiaan karhupesueen edessä. Tämä välittyi ympäri Suomea suorana lähetyksenä. Tietokoneita hankittiin sovinnontekijöiden seuraamista varten. Tietokoneet tulivat tutuiksi vanhemmallekin välle ja he alkoivat käyttää niitä myös muihin tarkoituksiin. Suomi valtasi pian takaisin asemansa maailman ykköstietokonemaana.

Presidentti Martti Ahtisaari oli sattumalta lukenut Ilkan numeron, jossa syntymäpäiväjuttu oli ollut. Pohjanmaalaisena kalamiehenä häntä oli kiinnostanut artikkeli, jossa mies pitelee isoa haukea. Riitelystä ja riidan sopimisesta kertovat neljä lausetta olivat jääneet hänen mieleensä ja hän oli käyttänyt niitä Kosovon rauhanneuvotteluissa tosin englanniksi käännettyinä. Ne olivat saaneet riidan osapuolet ymmärtämään jatkuvan riitelyn epäkohdat ja sopimisen hyvät puolet siinä määrin, että he suostuivat yksimielisesti Ahtisaaren seuraavaan rauhanehdotukseen. Sopu palasi Balkanille. Rauhansopimuksen kunniaksi osapuolet oli kutsuttu Suomeen ja he vierailivat sovinnontekokarhupesueella. Soinissa ei ole milloinkaan ollut niin paljon autoja ja väkeä, kuin tuolloin oli. Sähköisen median ja lehdistön edustajia oli sadasta maasta. Suoraa lähetystä Soinin liikenneympyrästä seurasi arviolta kahdeksankymmentä miljoonaa ihmistä. Myöhemminkään Soinissa ei ole nähty vastaavaa väen paljoutta lukuun ottamatta paavin ja varsinkin Conan O'Brienin vierailuja.

Presidentti Martti Ahtisaari sai sovittelustaan Nobelin rauhanpalkinnon Oslossa. Hän viittasi sovinnontekolauseisiin puhuessaan anteeksiannon ja sopimisen merkityksestä. Karhupatsasta näytettiin ympäri maailmaa.

Tapahtui ihmeellinen asia. Kaksi vuosikymmentä rajariidoissa ollutta suurmaanviljelijää tekivät sovintoa sateisena päivänä ja juuri kun heillä oli kultakypärät päässään ja otettiin valokuvia ja hetki välittyi nettikameran välityksellä ympäri Suomea, kultakypärät alkoivat loistaa. Valokuviin ja nettikuviin ilmestyi sädekehät sovinnontekijöiden päiden päälle. Heidän hymyilevät ja syvää rauhaa ilmentävät kasvonsa näkyivät selväpiirteisinä, mutta kultakypärät olivat muuttuneet valoa heijastaviksi sädekehiksi. Karhuliikenneympyrässä olevien katselijoiden joukossa kuului syvä ihmetyksen kohahdus. Jälkiraporttien mukaan sama ääni oli kuulunut monesta Suomen kodista. Seuraavan päivän lehdet kertoivat tapahtumasta ihmeenä. Maan suurimpiin kuuluneen riidan sovinnontekohetkellä entisten riitapukarien, nykyisten ylimmäisten ystävien päiden yläpuolelle oli ilmestyneet sädekehät. Asiaa alettiin seurata ja kuinka ollakaan, huomattiin, että sädekehiä ilmestyi aina silloin tällöin. Ei aina, mutta joskus. Lisäksi havaittiin, että suurten riitojen sovinnontekohetkellä sädekehät ilmestyivät normaalia useammin.

Petteri seurasi sitä netin välityksellä ja merkitsi sädekehätapaukset muistiin. Vähitellen siihen muodostui kaava; sädekehät ilmestyivät kello viiden ja seitsemän välillä iltapäivällä. Nettikameran kuvien varjoja seuraamalla hän huomasi, että tuolloin aurinko paistaa suoraan kypäriin, jos ei ole pilvinen päivä. Lisäksi joskus pilvisenäkin päivänä aurinko kurkistaa juuri tuolloin. Se siis aiheuttaa sädekehäilmiön. Miksi juuri tuolloin sovittelaa isoja riitoja? Hän alkoi kuunnella riidan aiheita ja sovinnontekijöiden kertomuksia riidoista. Ne kuuluivat nettikameran välityksellä. Puheissa tuli säännöllisesti esiin myös sovinnontekijöiden kotipaikat. Hän merkitsi ne nuppineuloilla seinäkarttaan ja huomasi, että sädekehätapaukset ovat yhtä lukuun ottamatta yli kolmensadan kilometrin päässä Soinista. Yksi oli reilun sadan kilometrin päästä. Pitkämatkalaiset kerkesivät Soiniin vasta iltapäivän loppuksi, varsinkin jos he kävivät matkalla syömässä. Se selitti miksi pitkämatkalaiset olivat paikalla yleensä auringon osuessa kultakypäriin. Mikä sitten selitti sen, että nimenomaan heillä on suurimmat riidat sovittelavina? Vastaus tuli Petterin mieleen eräänä iltana juuri ennen nukahtamista. Pienten riitojen sovittelun tähden ei lähdetä toiselle puolen Suomea. Vain isojen riitojen sovitteluun käytetään koko päivä. Ongelma oli ratkennut. Hän kertoi sen Kirsille saman tien. – Kyllä sinä olet taitava, tämä sanoi ja käänsi kylkeä. Petteri ei kertonut siitä muille. Ihmiset voivat päätellä sen itse jos tarpeelliseksi katsovat. Pieni mystiikka vain lisäsi sovinnontekoa.

Petteri mietti, onko tosiaan niin, että pienten riitojen tähden kauempaa ei lähdetä Soiniin saakka. Pieneksi riidaksi hän ymmärsi esimerkiksi tapauksen, jossa nuori vaimo pyytää kauniisti miestänsä tiskaamaan, mutta tämä sanoo, että minä katson nyt tämän ottelun. Vaimo suuttuu ja mököttää koko illan. Ei auta, vaikka mies ottelun jälkeen vie roskapussin ulos oma-aloitteisesti ja sanoo: – Kultamussukka. Sanoinko minä liian kovalla äänellä? En minä pahaa tarkoittanut. Oli niin jännittävä kohta pelissä. Joskus riita

voi kestää viikonkin. Sovinnontekokarhupesueen luona on syytä vieraila, jos mökötyks kestää yli kolme vuorokautta. Silloin riita luokitellaan suureksi. Alle kolmen vuorokauden riitojen takia karhupesueelle ei kannata lähteä, jos ei satu asumaan aivan lähellä. Semmoiset riidat kuuluvat arkieloon. Jos ne ratkottaisiin karhupesueella, sinne tulisi niin valtaisa ruuhka, että isompia riitoja jäisi ratkomatta. Ainakin täytyisi hankkia vuoronumerojärjestelmä etuilusta aiheutuvien riitojen välttämiseksi.

Ajatus pienistä riidoista jäi vaivaamaan Petteriä. Arkielo olisi mukavampaa, jos pienetkin riidat saataisiin ratkottua saman tien, samana päivänä kun ne ilmaantuvat. Ei kolmen päivän sääntö Brysselin direktiivi ollut. Toisaalta kaikkia riitoja ei voida ratkoa Soinissa. Petteri alkoi kehitellä internetin käyttöön perustuvaa virtuaalista sovinnontekokarhupesuetta. Hän otti yhteyttä Vatrohartin omistajaan ja tämä ymmärsi heti. Hän lupautui sen tekemään. Kahden kuukauden kuluttua Petterille tuli viesti sähköpostiin, jossa luki: – Katso nettisivut Virtuaalisovinnontekokarhupesue. Siellä se oli. Ohjelma kysyi riitelevien osapuolten nimet, lempinimikin kävi, jos ei halunnut laittaa koko nimeä, iät ja riidan keston päivissä ja riidan aiheen. Se kysyttiin molemmilta osapuolilta erikseen ja säännöllisesti niissä oli enemmän eroavuuksia kuin yhtäläisyyksiä. Ohjelma mietti vähän aikaa ja sitten karhut alkoivat nyökytellä. Sovinnontekolauseet näkyivät koko ajan isäkarhun leveässä rinnassa. Jos riita oli isoksi luokiteltava tai pitkäaikainen, karhujen kultakypärät sädehtivät. Ohjelmaa oli helppo käyttää ja siitä tuli erittäin suosittu. Eräänä sunnuntaina sitä käytti 23487 riitaparia yhden päivän aikana. Yleensä parimäärä vaihteli kymmentuhannen molemmin puolin. Laskettiin, että jokainen suomalainen riitelee ainakin kerran vuodessa, todennäköisesti kaksi kertaa.

Suomalaisten riidoista ja sovinnonteosta saatiin nyt ensimmäistä kertaa online-tietoa. Se kiinnosti yliopistojen humanististen tiedekuntien professoreita ja tutkijoita. Aiheesta tehtiin gradututkimuksia ja kolme tohtorinväitöskirjaa. Petteri seurasi tutkimustuloksia ja johtopäätöksiä mielenkiinnolla. Jo muutaman julkaisun luettuaan hän teki havainnoin, että nettisovinnot eivät kestäneet kolmea kuukautta pidempään. Sen sijaan Soinin liikenneympyrässä tehdyt kaikki sovinnot olivat edelleen voimassa. Niiden kesto oli joissain tutkimuksissa ennustettu tilastotiedettä ja tulevaisuuden tutkimusta yhdistämällä ja tulos oli ällistytävä. Ennuste sovinnon pysyvyydelle oli: Jatkuvasti voimassa. Todellisuudessa tehty sovinto kesti osapuolten koko eliniän. Yliopistopiireissä tulosta ei uskottu. – Ei voi olla totta, sanoivat alan asiantuntijat televisiohaastatteluissa. Tutkimus toistettiin käyttäen kahta muuta menetelmää ja tulos oli aivan sama: Jatkuvasti voimassa. Petteriä ero jäi vaivaamaan.

Hänen alitajuntansa teki töitä. Aurinkoisena kevätaamuna ratkaisu vain näyttäytyi hänelle. Sovinnontekopuukarhupesueita täytyi saada lisää. Hän tutki Suomen karttaa ja paikkakunnat löytyivät helposti. Posiolle puukarhu, Ranualla on villikarhuja ja Rovaniemellä joulupukki. Lieksaan puukarhu, Ilomantsissa on villikarhuja metsissä ja Kolilla on ravintola. Hän lähetti sähköpostit kuntien ja kaupunkien johtajille. Muuta ei tarvittu. Vuoden kuluttua todellisia sovinnontekopuukarhupesueita oli kolmella paikkakunnalla. Kolminkertaisella määrällä suomalaisia oli mahdollisuus saada pysyvä sovinto.

Miksi todellisen puukarhun teho on pysyvä, mutta virtuaalisen karhun vain kolme kuukautta? Petteri mietti asiaa systemaattisesti ja löysi järkeenkäyvän selityksen. Virtuaaliskarhun käyttö kesti kaikkiaan viisi minuuttia, jos oli uudehko tietokone ja vanhallakin koneella vain kymmenen minuuttia. Puukarhun luona tehtävä sovinto vaati ajankohdan sopimista riitapukarin kanssa keskimäärin viikkoa ennen käyntiä. Käynnin tekninen toteutus vaati suunnittelua. Mennäänkö junalla ja bussilla vai autolla, kumman autolla, miten jaetaan polttoainekulut, otetaanko eväät vai käydäänkö huoltamolla kahvilla, otetaanko ruisleipää vai ohraleipää, laitetaanko kahviin maitoa tai sokeria? Matkan aikana oli mahdollista keskustella, mennessä riidellen ja tullessa toisiaan kehuen. Puukarhupesueen luona ääneen lausutut sovinnontekolauseet, omavalintaiset lisälupaukset, kultakypärien päihin laitot, halaukset ja valokuvaukset sekä koko rituaalin suora nettilähetys ympäri Suomea oli kokemus, jota ei unohtanut. Sädekehien

muodostuminen päiden päälle oli aina jännitysmomentti ja jos ne muodostuivat, kokemus oli niin valtava, että ihmiset eivät moista muissa yhteyksissä koe. Ei ihme, että vaikutusluokka oli: Jatkuvasti voimassa. Virtuaalisovinnonteon unohti kolmen kuukauden kuluttua. Siitä se ero johtui.

Ohjelman seurauksena pariskunnat ja muut riitapukarit elivät sovussa. Suomen syntyvyys lähti jyrkkään nousuun. Kolmen vuoden kuluttua ennustettiin, että suomalaisia olisi kymmenen miljoonaa kymmenen vuoden kuluttua. Asiaan kiinnitettiin huomiota Brysselissä ja Ruotsin aloitteesta säädettiin direktiivi, jossa määrättiin rajoituksia virtuaalisen sovinnontekokarhupesuehjelman käyttöön. Ohjelmaa sai kukin riitapukaripari käyttää vain kerran vuodessa. Näin syntyvyys laski ja ennusteet näyttivät Suomen väkiluvun jäävän seitsemän ja puolen miljoonan asukkaan paikkeille pitkälläkin tähtäimellä. Petteri ymmärsi hyvin Ruotsin huolen. Olihan se muutenkin huolissaan maailman väestön kasvusta. Ruotsi sai aloitteentekijänä erikoispalkinnon. Sille annettiin oikeus käyttää virtuaalista sovinnontekokarhupesuehjelmaa. Käyttö sai Ruotsissa valtavan suosion, mutta siellä syntyvyys ei alkanutkaan nousta. Vuoden kuluttua ennuste väestömäärän kehityksestä näytti neljää miljoonaa. Ei voi olla noin suurta eroa ohjelman vaikutuksesta naapurimaissa, kirjoitettiin lehdissä. Poikkeavuus kiinnosti yliopistopiirejä ja tutkimuksilla syy selvisi. Ruotsalaiset eivät osanneet suomen kieltä. He eivät ymmärtäneet ohjelman kysymyksiä ja vastasivat niihin mitä sattuu. Ohjelman vastauskäsittelygeneraattori oli ymmällään ja karhut eivät nyökkineet. Ne pudistelivat päätään. Sovinnonteko ei astunut voimaan vaan tilanne jäi entiselleen. Parit odottivat vaikutuksia ja kun niitä ei tullut, ne alkoivat syytellä toisiaan ja riidat lisääntyivät. Eivät poistuneet, niin kuin oli tarkoitus. Asia oli helppo korjata, kun vika tiedettiin. Ruotsissa säädettiin laki kaikille pakollisesta suomenkielen opiskelusta. Vähitellen tilanne normalisoitui ja Ruotsin väestöennuste palasi kahdeksaan miljoonaan.

Maailman väestönkasvun seurantakokouksessa Ruotsin väkilukuennusteen jyrkkä laskupiikki pantiin merkille. Ruotsalaisia tentattiin sen syistä ja he kertoivat mitä oli tapahtunut. He kertoivat asian niin kuin se oli. He tiesivät, että kokousta seurasi YK:n pääsihteeri ja tämän vaimo oli selittänyt tapahtumat miehelleen. Se oli tohtori Ensuko Herman Mngo, Zimbabwen edustaja, jonka käsi nousi ensimmäisenä Ruotsin puheenvuoron päätyttyä. – Voisiko ohjelmaa käyttää koko maailman liikakansoitusongelman ratkaisemiseen? Kysymys tuli yllättävältä taholta, sillä Zimbabwessa ei ollut liikakansoitusongelmaa. Päinvastoin. Ruotsin valtuuskunnan puheenjohtaja vastasi heti: – Ei sitä voi käyttää väestön vähenemiseen. Se on tehty sovinnontekoa varten ja sillä saadaan syntyvyys kasvuun. – Mutta Ruotsissahan sen käyttö vähensi syntyvyyttä. – Me käytimme sitä virheellisesti. Ei muut maat semmoista tee. – Jos sitä käytettäisiin tarkoituksella virheellisesti. – Suomalaiset eivät siihen suostu. Ohjelma on tehty tuomaan ihmisten välille sovintoja. He eivät anna käyttää sitä riitelyn lisäämiseen. Se on tiukka tosiasia. Hän tunsu suomalaiset.

Ajatus jäi kytämään ja YK:n pääsihteeri otti asian esille Suomen presidentin kanssa. Hän tuli varta vasten käymään Helsingissä asiasta puhumaan. Suomen presidentti oli seurannut sovinnontekopuukarhupesueen ja sen virtuaalimuunnoksen tilannetta. Hän ymmärsi miten valtava vaikutus olisi sillä, että maailman liikakansoitusongelma saataisiin ratkaistua ja kutsui kokoon komitean ratkaisemaan kiistaa. Suuren asian takia muutama suomalainen saisi tinkiä periaatteistaan. Siitä tuli pitkä vääntö, mutta lopulta periaatteesta tingittiin. Ratkaiseva huomio oli se, että jos maailman väkiluku saadaan asettumaan kohtuulliselle tasolle, tasolle jossa kaikille riittää ruokaa ja puhdasta vettä, riidat ja sodat vähenevät automaattisesti. Tämä oli linjassa puukarhupesueen laatassa olevien sovinnontekolauseiden kanssa. Tiukasta periaatteesta tingitään lyhyellä tähtäimellä, jotta tärkeä tavoite saavutetaan pitkässä juoksussa.

Niin suomenkieltä alettiin opettaa kaikissa maailman kouluissa ja pian sitä puhuttiin maailmankielenä. Ruotsalaiset kielikoulut laajenivat ympäri maailmaa. Heillä oli tässä

kahden vuoden etulyöntiasema. Suomen kielestä tuli kaikkien maiden yhteinen kieli esperanton sijaan. Sillä oli se etu, että sitä ei etukäteen osannut kukaan sanaakaan ja siksi kaikki maailman kansat olivat samanarvoisia. Englanti säilytti kuitenkin valta-asemansa pitkälti sen takia, että sitä käytettiin laajasti tietokoneohjelmissa. Halua suomen kielen opetteluun lisäsi lupaus, että sovinnonteko-ohjelmaa sai sen päätarkoituksen toteuttua käyttäen muiden riitojen ratkaisuun. Kaikki halusivat tulevaisuudessa saada option sen normaaliin sovinnontekotoimintaan.

Teknisesti asia toteutettiin niin, että ohjelmaan lisättiin kauko-ohjattava valintanappula. Kun maa oli saavuttanut YK:n kanssa sovitun väestömäärän, YK antoi Vatrohartilille luvan muuttaa nappula ”Normaali” asentoon, jolloin käyttöohjeen sai näkyviin. Internetin välityksellä yhtiö toteutti muutoksen ja maan kaikki sovinnonteko-ohjelmat siirtyivät varsinaiseen tehtäväänsä. Tämän toteuttamiseksi laajakaistaverkosto oli asennettu kaikkialle maailmaan. Se oli siinä mielessä nerokas ohjelma, että se toimi ensisijaisessa tehtävässään ilman käyttöohjetta.

Vatrohart oli perinyt ohjelman käytöstä Suomessa yhden euron kultakin käyttökerralta. Maksulla ylläpidettiin ja päivitettiin ohjelmaa ja huollettiin liikenneympyrän nettikamera. Ohjelman levitessä ympäri maailmaa, maksupolitiikkaan mietittiin muutosta. Hinnoittelu haluttiin tehdä niin oikeudenmukaiseksi jokaiselle maailman maalle, että siitä ei syntyisi riitoja missään tilanteessa. Siksi työryhmään hankittiin asiantuntija, jonka nerokaiden aivosolujen avulla kaikki mahdolliset riidanaiheet loihdittiin esiin ja hinnoittelusäännöt muokattiin tasapuolisiksi. Otto Keiman lahjakkaana matemaatikkona paneutui innolla hinnoittelualgoritmin testaukseen. Siitä tuli melko vaikeaselkoinen laskukaava, johon vaikutti käyttävän maan nykyinen asukasluku, tavoiteasukasluku ja aika vuosina, johon siihen päästiin. Tässä yhteydessä luovuttiin ohjelman kertakäyttömaksuista. Maallikon tarvitsemalla tarkkuudella maksu oli noin kymmenen senttiä asukasta kohden. Esimerkiksi Intian kohdalla Vatrohart sai laskuttaa noin sata miljoonaa euroa. Tosin tästä sai ohjelman luovutushetkellä vain puolet. Loppu tuli vasta kun väestötavoitteen saavuttaminen pystyttiin luotettavasti ennustamaan eli tyypillisesti kolmen vuoden kuluttua. Sovittiin, että maksun suoritti YK niiden maiden osalta, joiden kansantulo asukasta kohden oli alle maailman keskimääräisen arvon. Muut maat maksoivat maksun itse. Maksu näille maille oli puoli euroa asukasta kohden.

Otto Keiman oli mielellään konsulttina yhteistä hyvää tehtäessä. Hän jopa keksi yritykselle hassun suomenkielisen nimimuunnoksen Nelosjötikkä.

Etukäteen ihmeteltiin, miten karhupesue toimisi sovinnonteon symbolina eri maissa. Monen yllätti se, että se toimi semmoisenaan kaikkialla maailmassa. Ainoastaan Grönlantiin täytyi tehdä muutos, jossa karhujen väri muutettiin valkoiseksi.

Matkan varrella tuli ehdotuksia, että ohjelman nimen voisi muuttaa vaikka väestönrajoitusohjelmaksi, mutta siihen suomalaiset eivät enää suostuneet. He perustelivat sitä sillä, että pitkän tähtäimen tavoite on nimenomaan sovinnossa eläminen maapallolla ja ohjelma oli sovinnontekovalmiudessa yhden nappulan takana. Itse asiassa suomalaiset olivat olleet niin ovelia, että he olivat laittaneet tämän ehdon sopimukseen. Siitä oli mustaa valkoisella. Muille osapuolille se oli valjennut vasta sitten, kun he olivat oppineet suomen kielen. Sopimusta oli ollut laatimassa kuopiolainen lakinainen.

Muutamassa vuodessa maailman väestöennuste tasaantui kahdeksan miljardin kohdalle. Se oli määrä, jonka maapallo kykeni hyvin ruokkimaan ja juottamaan. Tietyissä piireissä asiaa pidettiin niin merkityksellisenä, että sille ehdotettiin Nobelin rauhanpalkintoa. Monta muutakin hyvää ehdotusta tehtiin, mutta tiukan äänestyksen jälkeen Soinin sovinnontekopuukarhupesue kultakypärineen ja rintalauselaattoineen sekä sen virtuaalimuunnos valittiin voittajaksi. Juhlatilaisuudessa ruotsalaisen palkinnon vastaanottajan hymy oli leveä.

Venäläinen historian tutkija Igor Poldowski oli seuraavana vuonna ostamassa omenoita Helsingin kauppatorilla ja kysyi isännältään: – Eikö siinä olisi ollut perusteita antaa palkinto suomalaisille tai ainakin jakaa se puoliksi? – Totta on, että itse keksintö on suomalainen, mutta sovellus on ruotsalaisten kehittämä. Mitä palkinnon jakamiseen

tulee, niin se olisi ollut teknisesti vaikea toteuttaa. Ruotsissa kun on kruunut ja Suomessa eurot, olivat ruotsalaiset perustelleet ja jatkaneet: – Lisäksi suomalaisille olisi ollut liikaa saada kaksi Nobel palkintoa samalla vuosituohannella. Sitä heidän päänsä ei olisi enää kestäneet. – Onhan se niinkin, ymmärsi tutkija ja jatkoi: – Ruotsalaiset ovat ajatelleet suomalaisten parasta jo Suomen sodasta lähtien.

Lehdistössä pantiin merkille, että monet järjestöjen väliset ristiriidat hävisivät. Sitä ihmeteltiin laajasti. Puukarhupesuetta kultakypärineen ja sovinnontekolausekyltteineen ja sen virtuaalimuunnosta ei ollut tarkoitettu julkisten riitojen selvittelyyn. Se oli nimenomaan kehitetty yksityisten pienten ihmisten riitojen sovitteluun. Asiaa tutkittiin ja saatiin varmuus siitä, että sitä ei ollut kukaan tuonut työpaikoille eikä siitä ollut tehty mitään julkisten riitojen sovitteluun sopivaa muunnosta. Alkuperäistä menetelmää ja ohjelmaa ei voinut käyttää muut kuin yksityiset ihmiset. Jo sen ensimmäiset kysymykset varmistivat sen. Jos niihin ei saatu osapuolten nimiä tai lempinimiä, ohjelma ei käynnistynyt ja karhujen päitä ei saatu nyökkimään.

Tapahtumien kulku selitettiin seuraavalla tavalla. Yksityiset ihmiset käyttivät virtuaaliohjelmaa omien riitojensa sopimiseen. Sovitteluvaikutus oli totaalinen, eivätkä he enää työssäkään keksineet riidan aiheita. He tekivät rakentavia ehdotuksia ja asiat sovittiin kaikkia asianosaisia tyydyttävällä tavalla ilman riitoja. Jotkut vetivät tästä johtopäätöksen, että sanonta ”Asiat riitelevät, eivät ihmiset.”, vaati uutta tulkintaa. Sovinnontekolausemenetelmää kun ei voinut käyttää pelkkien asioiden välisten riitojen sovitteluun. Se vaati konkreettiset ihmiset ja niiden nimet, ainakin lempinimet. Asioilla niitä ei ollut.

Esitettiin teoria, että ihmisten katsellessa nyökkiviä karhuja, heidän älykkyysosamääränsä pieneni. He eivät enää keksineet riidan aiheita. Teoria kumottiin pian, kun havaittiin, että ei ideoiden määrä ja laatu ollut vähentynyt. Päinvastoin, niitä tuli nyt enemmän ja ne olivat hyviä. Ne vaan suuntautuivat rakentaviin ehdotuksiin ja sopuisan yhteiselon kehittämiseen. Niissä oli pidemmän aikavälin tarkastelun viisautta. Tutkimustuloksen julkitultua toiset tahot esittivät, että karhuohjelman käyttö lisää älykkyysosamäärää. Ei siitäkään saatu konkreettisia todisteita ja Petteri ymmärsi asian niin, että asiasta jäi semmoinen konsensus, että ei sillä älykkyysosamäärään mitään vaikutusta ollut. Ihmisten energia vain suuntautui toisin kuin ennen.

Suomen kaikilla työpaikoilla asiat tehtiin sovussa. Niissä ei enää riidan sanaa kuulunut. Työnantajat näkivät tuottoisaksi parantaa työntekijöiden työolosuhteita, palkkaetuja ja työturvaa sekä lisätä työpaikkoja kotimaahan. Työntekijöille jäi aikaa kehittää työtehtäviään ja tehdä työnsä hyvin. Tuottavuus nousi silmissä. Se, että suomea puhuttiin nyt joka puolella maailmaa, lisäsi yritysten aktiviteettia myös ulkomailla. Suomeen perustettiin miljoona uutta työpaikkaa. Onneksi meitä oli jo seitsemän miljoonaa.

Petteri saunoi Eeron kanssa auringon viimeisten säteiden heijastuessa lähes tyynen järven pinnasta muodostaen leikkiviä kuvioita harmaisiin seinäkaakeleihin. Petteri huomasi Eeron tarkkailevan niitä. – Hyvin ne ovat siinä pysyneet. – Vaikka kuumuutta savuhormin ympärillä epäiltiin. – Niin. – Ihme puhe, vaihtoi Eero keskustelun aihetta. – Oli se ihme, että se ei suuttunut, vastasi Petteri. – Tarkoitin muita vaikutuksia. – Jaa niitä. Rapatessa roiskuu. Petteri heitti lisää löylyä. Eero otti vihdan ämpäristä, varisutti kiukaan päällä ja alkoi vihtoa. Tuoret koivunlehdet tuoksuivat entistä voimakkaammin.